

६. ११, २. घन° VARĀH. BRH. S. 6, 11. अम्बु° 9, 29. 12, 1. क्लेश° BHĀG. P. 4, 13, 46. दुःख° adj. 3, 9, 9. दुःखनिवृत् f. 9, 19, 16 (hiernach ist oben दुःखनिवृत् zu streichen). कास्ति° DEV. 4, 19. — 2) N. eines der 7 Winde ĠJOṬHISA im ÇKDR. einer der 7 Zungen (als masc.!) des Feuers COLEBR. Misc. Ess. I, 190, N.

निवाकु m. N. pr. eines Mannes gaṇa वाक्कादि zu P. 4, 1, 96. — Vgl. नैवाकव, नैवाकवि.

1. निवार्त (1. नि + वात Wind) adj. f. आ vor dem Winde geschützt, dem Winde nicht zugänglich AK. 3, 4, 14, 87. H. an. 3, 270. MED. t. 119. सभा R. 2, 56, 32. देश HARIV. 3948. गिरिगृहम् — निवातशरणं गवाम् 3947. गृहेषु मुनिवातेषु MBH. 13, 5767. निवातेव वनस्थली RAGH. 13, 66. गर्भविष्णुसु निवातकुक्षिषु 19, 12. निवातपद्मस्तिमितेन चतुषा 3, 17. n. ein vor Wind geschützter Ort; Windstille: प्रवातनिवात° SUÇR. 1, 3, 3. निवातं ह्यायुषे सेव्यमारेणाय च सर्वदा 2, 143, 13. °ते 163, 10. ÇAT. BR. 11, 5, 3, 12. KĀTJ. ÇR. 25, 10, 21. PĀN. GRHJ. 3, 15. असूर्यमिव सूर्येण निवातमिव वातेन । कृत्वेन समुपेतं नृक्षे भारते पुरम् ॥ MBH. 2, 1218. 12, 6704. निवाते वा यथा दीपो दीप्येत् 3, 13984. दीपो निवातस्य: BHAG. 6, 19. BĀLAB. 27. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 141. °निष्कम्पमिव प्रदीपम् KUMĀRAS. 3, 48. RAGH. 13, 52. °स्तिमितं वेलाम् 12, 36. Zusammengesetzt mit einem Worte, welches den schutzgewährenden Gegenstand bezeichnet; dieses Wort behält im comp. den ihm eigenen Accent nach P. 6, 2, 8. कुटीनिवातम्, शमी° (angeblichadv.) Schol. गुहानिवाताग्रयोः ÇVETĀÇV. UP. 2, 10. — Vgl. निर्वार्त, प्रवात.

2. निवार्त (1. नि + वात von वन्; vgl. 2. अवात) adj. unangefochten, sicher; n. Sicherheit: निवात इदं: शरणे स्याम AV. 6, 53, 2; dazu die Variante: निवात एषामभये स्याम TS. 5, 7, 2, 4. वज्रस्याभये ऽनाद्रे निवाते यज्ञमतन्वत ÇAT. BR. 1, 1, 4, 17. यशुषः 3, 3, 3, 16. मातृनिवातम् adv. nach dem Schol. zu P. 6, 2, 8 so v. a. zur Seite der Mutter; genauer unter dem Schutze der Mutter. m. Zuflucht AK. 3, 4, 14, 87. H. an. 3, 270. MED. t. 119. ein undurchdringlicher Panzer, = शस्त्राभेद्यं वर्म AK. = दृढसनाह् H. an. MED. adj. = निःसंधि dicht TRIK. 3, 1, 20; vgl. निवातकवच.

निवातकं von निवात gaṇa स्रष्टादि zu P. 4, 2, 80.

निवातकवच (नि° + क°) adj. dessen Panzer undurchdringlich ist; m. pl. Bez. einer Klasse von Dānava oder Daitja ARĀ. 3, 10. MBH. 1, 323. 4301. 3, 1684. 4, 1434. 5, 3573. 14, 2229. R. 5, 78, 10 (von GORR. als adj. aufgefasst). KĀM. NĪRIS. 11, 11. 18. VP. 148. BHĀG. P. 5, 24, 30. 8, 10, 22.

निवान्यवत्सा f. (nämlich गो) so v. a. अभिवान्यवत्सा ÇAT. BR. 12, 3, 1, 4. Auch abgekürzt निवान्यो f. 2, 5, 3, 16. 6, 1, 6. KĀTJ. ÇR. 5, 8, 18. 25, 8, 9. °वत्स 5, 6, 34.

निवाप (von वप् mit नि) m. 1) Saat: स्तोतव्या चेत् पृथिवी निवापस्येत् धारिणी MBH. 13, 4350. अवनं प्रमदा गात्र निवापं बहुवार्षिकम् । तत्ते विप्र प्रदास्यामि 3, 17183. pl. Getreidekörner(?): कृशेरेण च मासेन निवापैस्तिलसंयुतैः । ओदनं कुम्भशः कृत्वा पुरोधोः समुपाहरत् ॥ MBH. 14, 1919. — 2) eine Darbringung an die Manen AK. 2, 7, 30. TRIK. 3, 3, 224. H. 375. HALĀJ. 3, 17. MBH. 12, 6996. 13, 4367. fgg. R. GORR. 2, 56, 28. fg. 111, 34. RAGH. 13, 91. °दत्तिभिः 8, 85. °माल्य 61. निवापाञ्जलयः

3, 8. निवापात्र MBH. 13, 4376. 4379. निवापोदकोजानम् MBH. 160, 20. निवापाञ्जलिदानानि RĀGA-TAR. 4, 130. — Vgl. कर्णउक° (कर्णउकनिवापक AÇOKĀVAD. 7) und निर्वाप.

निवापक (wie eben) m. SÄER R. GORR. 2, 90, 20.

निवापिन् nom. ag. von वप् mit नि gaṇa प्रकादि zu P. 3, 1, 134.

निवार 1) m. (von वृ mit नि) Abhaltung, Abwehr; s. दुर्निवार. — 2) f. आ N. pr. eines Flusses VP. 182 aus dem MBH.; die Calc. Ausg. des MBH. hat aber 6, 328 नीवारा.

निवारक (von वृ mit नि) adj. abwehrend, abhaltend: न पाण्डवानो समरे कश्चिदस्ति निवारकः MBH. 8, 1276. गायङ्मङ्ग° RĀGA-TAR. 3, 194. उपद्रव° DAÇAK. 62, N. 3.

निवारण (wie eben) 1) adj. abhaltend, abwehrend: वर्माणि दैत्यास्त्र-निवारणानि HARIV. 13166. पितृवात° SUÇR. 1, 187, 9. दुष्टग्रह° Verz. d. Oxf. H. 9, b, 39. प्रावरणे हिमानिलनिवारणे AK. 2, 6, 3, 20. तुनिवारण (आहार) MBH. 3, 12454. अमङ्गल्य° BHĀG. P. 4, 23, 34. — 2) n. a) das Abhalten, Abwehren, Zurückhalten, Verhindern: पाण्डवानाम् MBH. 6, 4777. HARIV. 1834. R. 2, 23, 40. 31, 7. 3, 47, 6. 5, 61 in der Unterschr. des Sarga. RAGH. 2, 5. PAÑKĀT. 160, 10. रुधिरस्य SUÇR. 1, 47, 5. उष्म° 127, 17. वर्ष° HARIV. 3949. मायानाम् ARĀ. 10, 70. द्यूतस्य MBH. 2, 2002. अभियेक° 8, 5062. प्रसङ्ग° KULL. zu M. 8, 334. ब्रह्मदण्डमनिवारणम-स्त्रपुगैः nicht abzuwehren BHĀG. P. 3, 13, 35. mit dem acc.: तमत्तमदंसमं सुहृदो न तु कश्च न । निवारणे ऽभवच्छक्ता दीव्यमानम् N. 7, 9. — b) das Abweisen, Bestreiten: धमस्य BHĀG. P. 1, 3, 15. परपत्° im Gegens. zu स्वपत्स्थापन MADHUS. in Ind. St. 1, 19, 1 v. u.

निवार्य (wie eben) adj. abzuhalten MBH. 3, 16934. 6, 2607. व्रतात् 3. 16942. अ° nicht abzuhalten, nicht abzuwehren, nicht zurückzuhalten. nicht zu hemmen, unwiderstehlich MBH. 1, 6459. अस्त्र HARIV. 6776. विक्रम R. 5, 39, 32. गति 6, 4, 13. रणे वीर्यम् MBH. 5, 7334. शोक 12, 8190. यशस् HARIV. 7026. — Vgl. दुर्निवार्य.

निवार्य (von वाप् mit नि) adj. brüllend, dröhnend: निवाशा घोषाः सं पल्लमित्रेषु AV. 11, 9, 11.

1. निवास (von वस्, वसति mit नि) m. der Anlaut geht niemals in ण über nach gaṇa लुभादि zu P. 8, 4, 39. 1) das Wohnen, Aufenthalt. das Uebernachten: इदं वृत्तं निवासाय ARĀ. 9, 29. तमसातोरो R. 2, 56 in der Unterschr. des Sarga. शिवेन वै याहि समीप्सितं वनं सुखं निवासाय R. 3, 5, 22. गिरिन्द्रकन्दरद्रीकुञ्जे BHART. 3, 79. भवनेषु ÇĀK. 179. निवासहेतोर्गुप्तं च गच्छामि मधुरामितः KATHĀS. 10, 105. Spr. 460, v. l. कुम्भकारस्य शालायां निवासं चक्रिरे तदा MBH. 1, 6950. विद्यातवाहनाः सर्वे निवासोपपत्तिस्थिताः HARIV. 9700. निवापेन निवासाय — विप्रमठे निशि KATHĀS. 18, 105. — 2) Wohnstätte, Aufenthaltsort P. 6, 1, 201. PAT. zu P. 4, 3, 89. H. 991. BHAG. 9, 18. Hip. 4, 29. MBH. 4, 13. R. 3, 63, 19. P. 4, 2, 69. Schol. zu P. 1, 2, 51. वास्तु° SUÇR. 1, 16, 19. BHĀG. P. 2, 1, 36. 4. 18. 30. स्वर्गग्रामकुटी° BHART. 3, 72. अम्भोजिनोवन° 2, 15. उष्ट्राणाम् P. 4, 2, 69. Sch. पिङ्गलायाः VARĀH. BRH. S. 87, 40. नागस्य ÇIC. 4, 63. चित्तायाः (दारिद्र्य) MBH. 8, 18. अग्रिः BHĀG. P. 1, 11, 27. श्री° (s. auch bes.) 16, 31. 3, 7, 28. Nachtlager R. 2, 53, 33. °राज्ञन् der König des Landes, in dem man wohnt, JĀGĀN. 3, 25. — Vgl. जगन्निवास (auch BUAG. 11, 37. BHĀG. P. 8, 3, 31. von Çiva MBH. 13, 899), यदो°.